

De papa, de mama en de nazi
Bruno Mistiaen

Een bewerking van de gelijknamige monoloog

Personages

Vissenoog

Herman

Chrissie

1

vissenoog Ik stel vast dat diegenen die mij op de wereld zetten, op een bepaald moment onenigheid met elkaar krijgen, en dat, als gevolg van die onenigheid, datgene wat een reële en stabiel gewaande orde is, ineens verpulvert.

herman De hoer! Ze ligt nu zeker ergens met haar poten in de lucht.

vissenoog Haar poten in de lucht... Op deze wijze word ik officieel van de situatie op de hoogte gebracht. Er is geen geschreeuw aan te pas gekomen, geen gegooi met vaatwerk, geen scheldpartij, er zijn geen slaande deuren geweest. Wel heerste er gisteren, met name tijdens het avondeten, een ongewoon grote spanning, ik vermoed doordat ze hem had aangekondigd dat ze ons zou verlaten en hij, kauwend op zijn vlees, het nieuws tot zich liet doordringen. In mijn belang had papa op dat moment prompt en doortastend moeten reageren – haar een pak rammel geven en in de kelder opsluiten of zo – maar daar is niets van gekomen. Wat er tussen die twee precies aan de hand was en waarom, begrijp ik niet. Een kind begrijpt zoiets niet.

herman Nee, mama is niet weggelopen. Zo is mama niet. Mama neemt alleen maar even afstand om op verhaal te komen. Ze kent een onstabiele periode, meer is er niet aan de hand. We moeten haar de tijd laten. We wachten rustig af. We zijn vol vertrouwen dat mama tenslotte gaat inzien waar haar plaats is. Hier bij ons. We hebben het toch goed, samen?

vissenoog Wat kan ik doen? Niets. Omdat het vandaag een vrije dag is, hoef ik niet naar school. Bovendien heeft het gesneeuwd. Tijger is terug. Tij tij tij tij. Tijger heeft rond het huis geslopen. Ik zie zijn sporen in de sneeuw.

herman We zijn vol vertrouwen dat alles weer goed komt. Dat alles weer goed komt en we gaan over tot de orde van de dag.

vissenoog Deze zakdoek is nog door mama gestreken.

herman Voorlopig strijken we onze zakdoeken zelf. Dit is het verhaal van een vader en een zoon, die blijven doorvechten, ondanks alle tegenslagen – ze komen ze te boven! – en de vaandelvlucht van diegenen die ze liefhebben ten spijt. Alles komt goed.

vissenoog Ik ben niet erg verrast door mama's vaandelvlucht en dat dat is misschien jammer. Het nieuws was beter als een donderslag bij heldere hemel gekomen. Verrassing is een prima buffer. Verrassing verdooft. Je incasseert de klap en eenmaal bekomen is het ergste alweer voorbij. Je slaat het stof van je kleren. Je gaat op zoek naar wat er van de brokken te lijmen valt. Dit had een heerlijke dag kunnen zijn. Ik word nazi.

2

chrissie Doe tenminste een poging. Try it. Een kind kàn zoiets niet begrijpen. Maar een kind voelt wel dingen aan. Kinderen

voelen haarfijn aan hoe het zit, soms beter dan volwassenen. Echt, ik wou dat het anders kon. En ze vergeven ook gemakkelijker. Ze zijn veerkrachtig. Ze hebben een innerlijke buffer die hen beschermt. Dat zie je bijvoorbeeld in oorlogsreportages. Temidden van het puin en de chaos lachen ze. En spēlen ze. Echt waar. Toch mooi? Ik ben niet dom. Kom hier, geef me een hug. Kom op mijn schoot zitten. Je moet nu doorheen een rouwperiode, jongen. Dat is even doorbijten. Maar de meeste kinderen verwerken een echtscheiding echt heel goed. Ze worden er sterker van.

vissenoog Wij zouden krachtige, gezonde, plichtsbewuste mensen moeten zijn, verenigd in een hecht, harmonieus samenlevingsverband waar eenieder zijn plaats en zijn taak kent. De werkelijkheid beantwoordt niet aan dit ideaal.

chrissie Ik heb Herman niet plotseling verlaten, ik heb hem tenslotte verlaten. Er moest iets gebeuren, Vissenoog. Er moest iets veranderen. Vissenoog... Ik mis je, Vissenoogje. Misschien kun je later bij me komen wonen, of half om half. Je mag zelf kiezen. I miss you. Het doet zo'n goed om je emoties eens vrij te laten stromen. Dàt was wat ontbrak, hier in dit huis, tussen mij en je vader – het was toch geen donderslag bij heldere hemel, dat ik wegging? Alles zat muurvast. Zeg maar wat je denkt.

vissenoog Poten in de lucht.

chrissie Shit, ik ben je moeder.

vissenoog Verrassing is een prima buffer. Verrassing verdooft. Je incasseert de klap en eenmaal bekomen is het ergste alweer voorbij. Je slaat het stof van je kleren. Je gaat op zoek naar wat er van de brokken te lijmen valt.

chrissie Zo moet je het zien. That's the way I like it. Dat is een prima houding.

vissenoog We leefden al maandenlang in een sfeer van naderend onheil.

chrissie En die situatie kon niet blijven duren. Zo is het maar net. Op die manier waren we er allemaal aan kapot gegaan, toch? Iemand moest de knoop doorhakken. Ik heb me opgeofferd, als je wil. Nu is er tenminste klaarheid.

vissenoog Ik voel me opgelucht.

chrissie Ik voel me ook opgelucht.

vissenoog Opgelicht. Bedrogen, beroofd door de mensen die me het dichtste bij staan. Genaaid. Verneukt.

chrissie Ja, ik kan daar wel inkomen. Je hebt een punt. Stort het maar allemaal over me uit. Ik ben ook maar een mens.

vissenoog En ik ben maar een vliegtuig. Brrr.

chrissie Je speelt. Het komt wel goed met jou. Blijven doorspelen. Niets verandert, alles gaat door. Alleen je ouders zijn uit elkaar, en dat heeft met jouw wereld, strikt genomen, niets te maken. Nooit, zolang je vader en ik leven, zul je iets tekort komen. En je blijft mama's darling, hoor.

3

vissenoog Nazi worden is gemakkelijk. Ik heb op school les gekregen over het nazisme. Nazi's waren kleine luitjes die in het begin steeds maar op hun kop kregen en tenslotte toch nog aan de macht kwamen. Ze waren gemeen en stom. Vooral op gemeenheid hadden ze een patent... Wat ze bijvoorbeeld met joden deden, vind ik interessant. Joden werden de

discriminatoriums ingetransporteerd en gediscrimineerd.

Jammer voor die joden. Maar waarom zouden die nazi's zoiets doen? Ik weet het. Ze voelden zich lekkerder daarna.

Slachtoffers hebben is fijn. Het bestaan wordt er lichter door. Je ziet beter het essentiële. Je bent tevredener met wat je hebt. Je kent ongeveer je plaats. Je doet je plicht. Je weet waar je aan toe bent. Je zorgt ervoor dat je niets te verwijten valt. Je koestert minder onvervulbare verlangens.

Er ontstaat een zekere harmonie. Het is een simpele methode.

herman Dat ze de oorlog verloren hebben, betekent niet dat alles bij hen slecht was. Grapje. Nee, serieus. Ik weet zeker dat ze er jou niet eens bij hadden willen hebben, de Nazi's.

vissenoog Fout.

herman Nazi's zijn enge, laffe ventjes. Jij bent een verstandig en moedig en leuk kind. Waarom zou jij een eng, laf ventje willen zijn?

vissenoog Omdat ik slachtoffers wil hebben.

herman Laat eens een scheet op een volle tram, dan heb je ook slachtoffers. Daar hoef je geen nazi voor te zijn.

vissenoog Wie een jood genazied heeft, voelt zich fijn.

herman Nu begrijp ik het. Je maakt een grapje. Je wil bijvoorbeeld in Antwerpen, bij het station, joden nazien. En nadat je een jood nagezien hebt... nee?

vissenoog Ik maak geen grapjes.

herman Nazi's zijn groot en sterk en gezond en dom en hebben rode gezichten en laarzen en dikke nekken. Jij bent mager en slim. Nazi's hebben een hekel aan alles wat mager en slim is. Als er nog Nazi's waren zouden ze het juist op jou gemunt hebben. Jij bent van het joodachtige type. Daar houden ze nog minder van dan van echte joden, die er tenminste voor uitkomen dat ze jood zijn.

vissenoog Mijn vriend Stokbrood is ook van een joodachtig type. Stokbrood noemen ze hem. Hij is de zoon van een bakker. Mij noemen ze Vissenoog. Dit heeft niets met mijn vader te maken, mijn vader is jurist. Wij zijn Stokbrood en Vissenoog, de meest joodachtige types van de school. Stokbrood draagt een bril, is mager, heeft slechte tanden, wit haar en een wijnvlek op zijn wang.

herman Ze hadden hem ook Wijnvlek kunnen noemen. Het klinkt zelfs al wat joods. Wijnvlek-grapje. Nee, serieus.

vissenoog Stokbrood en ik krijgen er van iedereen op onze kop. Op de speelplaats zijn we het mikpunt van ballen. Ze jagen ons van de ene hoek naar de andere, pletten ons tegen muren, lichten ons voetje, vloeren ons in plassen. Onze hoofden worden in halve of dubbele nelsons genomen, onze armen in houdgrepen achter onze ruggen gewrongen en tegen onze achtersten wordt gekarateschopt. Ze beroven ons van onze mutsen, wanten en boekentassen. Ze werpen ze elkaar hoonlachend toe, ze smijten ze op hoge, voor ons onbereikbare plaatsen of ze vertrappelden ze met hun voeten. In de klas worden we gediscrimineerd. Stokbrood en ik zijn de zwaksten in rekenen, in meetkunde, in taal, in aardrijkskunde, in muziek, in godsdienst, in plastische opvoeding, in moraal. Leraren vernederen ons. Gymleraren folteren ons. Studiemeesters zijn tegen iedereen vriendelijk, maar niet tegen ons. Op een dag wagen Stokbrood en ik een poging om ons lot te verbeteren. We nemen veiligheidsspelden mee naar school om de kinderen die ons aanvallen te prikken.

Als we ze een steek geven, beginnen ze te janken. We willen respect afdwingen, we worden verklikt, gefouilleerd, de spelden worden in beslag genomen. We krijgen een donderpreek. Je vriendjes prikken met spelden! Beseffen jullie wel wat voor een opdongertjes jullie zijn? Ja, dat beseffen we. Schorremorrie dat zijn toevlucht neemt tot laaghartige methodes! Het spijt ons. Ploertjes met laffe inborsten! Ja,

sorry... Schoftjes! Ja. Sukkels die tekortschieten op menselijk vlak! We zullen het nooit meer doen.

herman Iemand moet in het onderste laatje liggen, toch? Je wordt er van kleins af aan uit gepikt en dom gemaakt, lelijk en geïsoleerd, en alles is er op gericht je zo te houden. Op den duur geraak je er zelf van overtuigd dat je zo bent en dat is maar goed ook. Het is allemaal gemakkelijker te aanvaarden als je gelooft dat het je eigen schuld is – haha. Grapje. Nee serieus. Als je het echt wil, kun je je lot verbeteren – grapje. Stomme grap. Er zijn twee mogelijkheden. Wil je naar een andere school? Of probeer je op je huidige school het hoofd boven water te houden? Kies.

vissenoog Op een andere school heb ik niemand. Op deze heb ik Stokbrood nog.

4

chrissie Herman, we moeten dit ernstig nemen. Onze jongen wordt gepest op school. Misschien is wat hij zegt niet helemaal waar. Of op zijn minst aangedikt. Er is een verschil tussen hoe het is, en hoe hij het aanvoelt. Ik kan me niet voorstellen dat ze zoiets laten gebeuren op een school met zo'n uitstekende reputatie. Hij is eigenlijk ook een beetje weird, die jongen van ons. Als je het nuchter bekijkt moet je dat wel toegeven. Dat

maakt natuurlijk alleen maar dat we nog meer van hem houden. Maar zelfs al was er maar een tiende van waar, van die pesterijen, dan nog moeten we ingrijpen. Ik ga ze meteen bellen. Nee, jij moet bellen. Give them a call. Jij bent jurist. Jij kunt stappen ondernemen. Naar jou zullen ze luisteren. By the way, ik zou Tijger graag komen halen, als jullie dat goed vinden. Er is hier bij Willem zo'n prachtige tuin met een hoge boom waar hij in kan klimmen. Een acacia. Dat zijn echt wel de allergeedkoopste brokjes. Waarom? Verdien je niet genoeg? Jurist bij een vastgoedmaatschappij. En dan de allergeedkoopste kattenbrokjes aan Tijger geven. Zijn er geen mensen meer die de huur niet kunnen betalen? Schrijf een brief aan de school.

herman Tijger is al een tijdje niet meer onder ons, Chrissie. visse noog Maar hij komt wel 's nachts zijn brokjes opeten.
herman Tijger zwerft rond.

visse noog We vinden sporen van hem. Sluipsporen. Tijger is op jacht. Met zijn buik door de sneeuw. De tuin is zijn jachtveld. Zijn naam is veranderd in Sabeltand. Want voor hem zijn de vogels waar hij op jaagt zo groot als dinosaurussen. En eieren leggen ze ook.

herman Of Sabeltand is op jacht naar genot in de tuintjes van de burens.

chrissie Naar genot?

herman Wat zoekt zo'n kat anders?

chrissie Onze Tijger is een kleine, lieve, gecastreerde kater en hem dat flikken was overigens jouw idee. Fuck, Herman. Ik had het hem op zijn minst een keer in zijn leven laten doen – de liefde bedrijven. Beweren dat hij nu op zoek is naar genot vind ik in dat licht op het randje van cynisch, Herman. Maar ik weet wel waarom je dat zegt. Het is een hint.

herman Een kat is nu eenmaal een moordmachine. Van moorden krijgt hij een kick.

chrissie Bullshit. Je kunt hun dat vogeltjes vangen perfect afleren. Er zijn zelfs 100% vegetarische katten. Check maar op

YouTube. Tijger gaat alleen op jacht omdat hij thuis niet aan zijn trekken komt. Zodat jij dan weer kan zeggen, katten vangen nu eenmaal vogeltjes. Weet je wat het is met jou, Herman? Je bent gefrustreerd. Je wentelt je in je eigen fatalisme. Jij geeft jezelf een kick, door het leven voor iedereen somber te maken.

5

vissenoog Op weg naar Stokbrood krijg ik een goed idee. De ene jood is de andere zijn jood. Stokbrood zal mijn jood zijn. Hem zal ik discrimineren. Ik kom in de bakkerswinkel.

Stokbroods moeder staat een taart in te pakken.

herman De ene slagroomtaart pakt de andere in.

vissenoog Dag mevrouw Stokbrood. Wat ze van me denkt, staat op haar gezicht te lezen. Ik ga naar Stokbroods kamer. Stokbrood zit op een stoel. Stokbrood, ik ben nazi geworden. En jij ziet er verdomme een beetje uit als een jood. Ik knijp mijn ogen tot gemene spleetjes.

herman En dan discrimi je hem ter plekke neer. Hahaha. Snap je hem? Je discrimiet hem neer...

vissenoog Stokbrood wordt bleek. Dat geeft me een goed gevoel. Ik een jood, zegt hij. Mijn grootvader heeft aan het Oostfront gezeten. Daar gingen alleen de echte nazi's naartoe. Mijn eer heet trouw, zegt Stokbrood. Hij maakt zo'n gebaar van zijn hand alsof het op de muur geschreven staat. Mijn eer heet trouw, papa. Ik hap naar adem. Orde en tucht, roept Stokbrood. Arbeid maakt vrij. Kameraden! En ik roep aargh, ik moet een jood hebben. Geef mij een jood, nu! En Stokbrood ik weet er een wonen. Een smous. Een smous is een andere naam voor een jood. Solomon is zijn naam, een jood, een echte jood.

herman Aha. De familie Stokbrood bakt ze graag bruin.

vissenoog We fietsen erheen. We staan een tijdje van op de openbare weg naar Solomons villa te kijken. De rolluiken zijn neergelaten. Door de sneeuw op de oprit loopt één enkel voetspoor naar de voordeur. De jood heeft zich verschanst. Het ziet er niet pluis uit. Zo kunnen we niet naar binnen. We hebben geen uniformen. Eerst moeten we uniformen hebben. Wij zijn geen boeven. Wij zijn nazi's. Heil!

herman Heil!

vissenoog Heil!

6

herman Heb jij mama nog gezien?

vissenoog Ja

herman Heeft ze iets gezegd over mij?

vissenoog Nee.

herman Heb je dingetjes ook gezien, hoe heet hij ook weer?

vissenoog Willem? Ja, hij heeft drie laptops.

herman Wil jij ook drie laptops?

vissenoog Nee.

herman Tij, tij, tij.

7

vissenoog Ik stel vast dat mijn vader de nacht weer eens met zijn hoofd op de keukentafel heeft doorgebracht.

herman Ik geloof dat ik hier per ongeluk tijdens het nadenken in slaap gevallen ben.

vissenoog Heil!

herman En ik vraag me af of ik al echt wakker ben. Mijn zoon behitlergroet 's morgens de dingen.

vissenoog Je bent wakker.

herman Loop jij nu zo rond? Ga jij met deze kleren aan naar school?

vissenoog Stokbrood komt elke dag in een zwart t-shirt naar school. Zelfs in deze kou. Die kan hem niet deren. Het vuur van de overtuiging brandt in hem.

herman Ik vind het niet goed. Ik vind het afschuwelijk. Je kunt niet zomaar heil schreeuwen op straat. Je stelt je bloot aan vervolging. Word homo. Hiphopper. Moslim. Dat is tenminste acceptabel. Overigens is het nazisme ook een soort mannencultus.

vissenoog Een nazi stelt zich in het begin altijd bloot aan vervolging. Maar later vervolgt hij zelf. *op het internet* Er is

van alles op te vinden. Een aartsengel. Het vuur brandt in hem. Zo wil ik zijn. Van boven mocht hun haar tot aan hun kin komen als ze het naar voren kamden. Maar opzij, rats, kort. Zo wil ik mijn haar ook laten knippen.

herman Schuimbekkende imbecielen. Oude mannetjes die je vanuit ergens in Zuid-Amerika met stuurse gezichten en kille ogen aanstaren. Maar zien je dan niet wat dit zijn? Uitgedroogde karkassen, levende doden, wandelende lijken! Geef zo'n Hitlerarm een ruk en hij breekt af als een dorre tak.

Massamoordenaars, gemene schoften, onmenselijke, ziellose ploerten, schorremorrie.

vissenoog Scheldwoorden laten me koud.

herman Miljoenen onschuldige mensen hebben ze vermoord.

vissenoog En wat dan nog?

herman Ik vind geen woorden voor mijn afschuw.

vissenoog Jouw vocabulaire schiet tekort. Maar het mijne wordt elke dag rijker. Smous. Jid. Makak. Stront. Nekrofiel. Bokito. Tapijtkever. Parasiet. Schijtluis. Teelbal. Marxist. Ruft

8

chrissie Deze horror, in onze woonkamer.

herman Hij heeft zijn hoekje, dat hij mag inrichten zoals hij wil. Het is maar een hoekje.

chrissie En die foto van mij in mijn wijde jurk en met mijn haar los in dat koolzaadveld. Van toen die vakantie in Tjechië. Toen we Tij meenamen in een mandje. Ik tussen al deze walgelijkheden. Vind je dan dat ik daar bij hoor? Ik weet niet eens of ik nu geschokt moet zijn, of juist blij dat je nog een foto van me bewaart. Why, Herman, why? Ons kind zinkt weg in deze huiveringwekkende waanzin. Hoe is het mogelijk dat je dit toelaat. Wij zijn niet zo.

herman Doe jij er iets aan. Toon hem hoe we zijn. Leer hem een lesje dat hij nooit meer vergeet.

chrissie Het nazisme is tegenwoordig toch meer een attitude en een lifestyle, zo laten die jongeren zien dat ze streetwise zijn, dat ze niet met zich laten sollen. Ze eisen respect. Don't fuck with me, motherfucker. En dat hoeft niet altijd negatief te zijn. Daar moeten we dus ook rekening mee houden. Soms klagen nazi's discriminatie juist aan. En we mogen niet vergeten de hand in eigen boezem te steken. Dit hele gedoe is Vissenoog zijn manier om het trauma van ons stukgelopen huwelijk te verwerken. Een tegengif dat een negatieve ervaring ombuigt naar een positieve. Kinderen doen dat vanzelf, instinctief. Ik weet zeker dat het minder erg is dan het lijkt. Zeg iets, Herman. Spreek! Give me a break! Overwin voor één keer die verdomde lafheid van je.

vissenoog Stokbrood zegt dat mama is weggegaan opdat ik nazi kon worden en mijn lot kon verbeteren. Stokbrood zegt dat er discipline moet zijn. We studeren nu drie keer zo hard als de begaafde kinderen. Langzaam verbeteren onze schoolresultaten. We klimmen op in de richting van het klasgemiddelde. Stokbrood zegt dat we sterker moeten worden. We gaan samen naar de fitnessclub. We doen aan krachttraining. Langzaam bouwt zich onze spiermassa op. We springen tijdens de gymles met ware doodsverachting over de bok. Stokbrood en ik, we worden robuuste jongemannen met open, franke gezichten en een verrukte oogopslag. Dit is geen spel meer. Dit is verandering. Een verschil van dag en nacht. Ik stel vast dat ik door mijn wil en door de trouw aan mijn overtuiging bij machte ben de reële en stabiel gewaande orde, die was verpulverd door onenigheid van mijn verwekkers, door een nieuwe orde kan vervangen. Eindelijk gloort er wat hoop. De stroom vernederingen op school neemt af. Ons lot verbetert. Onze ruggen reichten zich. We krijgen volgelingen. Wij, Stokbrood en Vissenoog, volgelingen – we kunnen het zelf haast niet geloven. Bij ons scharen zich de dommen, de luien, de lelijken, de gebrekkigen, de geldgebrekkigen, de losers, de televisieverslaafden, kinderen van druggebruikers, kinderen van weldenkenden, kinderen uit éénoudergezinnen, meelopers. Niet bij ons scharen zich de intelligenten, de mooien, de populairen, de weldenkenden, de ernstig genomenen, de met zakgeld betoelaagden, en meelopers. We noemen onszelf de Orde. We lopen in het zwart gekleed en we roepen ‘heil’. Het resultaat overtreft elke verwachting. We

worden steeds talrijker. We vormen een macht. Na enkele weken hebben we een hoek van de speelplaats veroverd. Het pesten is nu verleden tijd. We worden gerespecteerd. Men voegt zich in onze rangen of men loopt in een boog om ons heen. Turnleraren vergaat het hoonlachen. Leraren maken ons complimentjes. Studiemeesters knijpen een oogje dicht. We overbluffen de intelligenten. We spuwen op de mooien. We negeren de populaireren. We maken de ernstig genomenen belachelijk. We persen de met zakgeld betoelaagden af. We overtuigen de meelopers. Het leven is een droom. Meisjes bieden zich aan. Ze vermaken ons met hun gebabbel en hun intriges. Ze delen met ons het snoepgoed dat ze meekrijgen van thuis. Ze helpen ons met huiswerk. Ze verzorgen wondjes. Ze naaien knopen aan.

herman Jij trekt met geweld het laken naar je toe. Je bent geen haar beter dan diegenen die je op je kop zaten. Er is niets veranderd. En het loopt niet goed met je af.

vissenoog Er is dit veranderd. Eerst zaten zij op mijn kop. Nu zit ik nu op de hunne.

10

chrissie Alles is okee. Hij doet het om te scoren bij de meisjes. En hij scoort maar mooi ook. In liefde en oorlog is alles toegestaan. Is ze leuk? Hoe heet ze?

vissenoog Tietenkont.

herman De naam zegt alles.

vissenoog Tietenkont huppelt over de speelplaats. Tietenkont lacht en kwettert en flirt met jongens. Tietenkont rookt in het geheim sigaretten. Tietenkont draagt strings. Iedereen geilt op Tietenkont, behalve ik.

chrissie Alleen jij ziet wie ze werkelijk is. You really love her.

vissenoog Ik vind haar maar een hoer.

chrissie Je moet niet op die manier praten over een meisje.

vissenoog Tietenkont wijkt geen moment van mijn zijde. Heb je al eens een tong gedraaid, Vissenoog? Maar natuurlijk. Ben je al eens aan een tiet gekomen? Ja hoor. Heb je hét al eens gedaan? Vissenoogje? Hét?

chrissie Er is niets dat zo mooi en zo bevrijdend kan zijn als seks. Het contact met een ander lichaam. Met een andere méns. De uitwisseling. De intimiteit.

vissenoog Stokbrood zegt dat hij zich elke nacht aftrekt terwijl hij aan haar denkt. Terwijl hij er bij staat, steek ik mijn tong in haar mond. Tietenkont begint te kreunen. Ze wrijft haar tiet tegen me aan. Ze smaakt naar kauwgum en sigaretten. Ze stinkt naar zweet. Stokbrood, die ik vanuit mijn ooghoeken in de gaten hou, wordt knalrood, ogen puilen uit, zijn adamsappel gaat op en neer. Ik schuif mijn hand onder Tietenkants bloes om aan haar tiet te komen. Stokbroods hoofd zinkt weg tussen zijn schouders. Tietenkants' hart bonst tegen mijn hand. Haar tiet is puddingachtig, zacht en toch stevig, warm en toch fris. Ik knijp er in. Toet, toet. Tietenkont schiet in een lach. Ik walg van haar. Ik heb mijn tong in de bek van een dier gestoken. Mijn maag keert zich om. Als ze niet kijkt, spuw ik haar speeksel op de grond.

chrissie Het kwam misschien te vroeg voor je. Je hebt een negatieve ervaring achter de rug. Maar die valt wel weer om te buigen naar iets positiefs. Wil je er over praten? Wil je dat ik iemand contacteer met wie je er over kan praten?

herman Helaas. Tijger is weer eens niet opgedaagd. Ik denk er over om een val voor hem te zetten. Misschien zo'n strik waarmee ze konijnen vangen. Met dit mandje. We maken een touwtje vast aan het deksel en laten het dichtvallen terwijl hij zit te eten

vissenoog 's Nachts schiet ik wakker met jouw gezicht voor mijn ogen, mama. Het is rond en vaag, als de maan achter een

sluier van wolken. Mijn hoofdkussen is nat van de tranen. Ik verlang zo naar je dat het pijn doet, tot ik me herinner dat ik een nazi ben, en dus niet eenzaam, want niet alleen. Die tijd is voorbij. Nazi's zijn nooit alleen. Ik zal nooit meer alleen zijn.

chrissie Dat zie ik dus al de hele tijd aankomen. De hete aardappel wordt naar mij toe geschoven. Maar ik zeg nee. Ik slik dat soort verwijten niet. Je kunt mij niet alles aanwrijven. Iedereen heeft recht op een eigen leven. In laatste instantie ben je zelf verantwoordelijk voor wat je doet. En dan moet je niet, met wat sentiment als glijmiddel, mij ermee proberen op te zadelen. Nee, nee, ik heb genoeg gehoord.

herman Wie voor een rokende puinhoop staat, moet niet verbaasd zijn dat zijn ogen beginnen te tranen.

chrissie Wat is dit? Een wraakactie? Nu begrijp ik het. Een rancuneuze afrekening met je ex. Jij, Herman, met je geslepen juristenmentaliteit, jij hebt een hidden agenda. Je zet Vissenoog tegen me op. En het lukt je maar mooi ook. Oh, het is zo disgusting. I feel sick of it. Beroerd. Benauwd. Want ik kan me niet verdedigen. Het pakt me op mijn adem. Mijn darmen liggen in een knoop. Wil je dat ik het eruit gooi? Goed, hier komt het dan. Ik vind dit hele gedoe ontoelaatbaar. Onfatsoenlijk. Maar denk niet dat ik je veroordeel, Herman. Je kijgt van me het voordeel van de twijfel. Als je er middenin zit, zie je vaak de hele picture niet. Ik geef zelf les. Je zal er maar zo eentje in je klas hebben. Neem van me aan, het gaat te ver. Als jij te laks bent om in te grijpen, dan vind ik dat de school dat moet doen. Ik ga het schoolhoofd opbellen.

11

herman Meekomen. Het is afgelopen met je, Vissenoog. Jullie oefenen terreur uit op de speelplaats.

vissenoog Dat is een leugen! Ik zweer het! Wij oefenen geen terreur uit op de speelplaats!

herman Lafbekken! Ook nog te beroerd om ervoor uit te komen. Maar goed, geef ons jouw versie van de feiten maar eens. Wat is er precies aan de hand?

vissenoog Niets, niets.

herman Met z'n hoevelen zijn jullie?

vissenoog Met niemand.

herman Vissenoog, ik zal recht op het doel afgaan. Dweep jij met het nazisme? Verspreid jij extreem-rechtse propaganda op school?

vissenoog Ik, mijnheer de directeur?

herman Wie zit er allemaal in jullie clubje?

vissenoog Welk clubje?

herman De zwarte Horde! We weten alles.

vissenoog Ze wisten alles. Ik zat in de puree. Ik stond voor het bureau van het schoolhoofd. Hij heet Anus, vanwege de vorm van zijn mond. Naast me stond De Flop, een studiemeester, zo dicht bij me dat ik zijn adem voelde in mijn oor. Ik keek naar beneden. De tranen drupten op mijn schoenen. De Flop opent een deur naar een kamertje, waar papa met gebogen hoofd staat te wachten. We kunnen dit niet door de vingers zien, mijnheer.

herman Ik begrijp uw probleem.

vissenoog Tja, ziet u, een dergelijke abjecte levensbeschouwing...

herman Kan toch ook, met een beetje goede wil, beschouwd worden als een wat extravagante, maar tamelijk onschuldige vrijetijdsbesteding.

vissenoog Wat u onschuldig noemt!

herman Kinderspelletjes.

vissenoog Daar zijn we het niet mee eens.

herman Heeft hij iemand een pak slaag gegeven? Heeft hij ruiten ingeslagen? Brand gesticht? Heeft hij überhaupt iets érnstigs gedaan?

vissenoog Er is een incident geweest op de speelplaats.

herman Een incident. Heeft u kinderen, mijnheer de directeur? We weten niet wie onze kinderen zijn. We weten niet wat goed voor hen is. We weten niet in wat voor een wereld ze terecht zullen komen. Opvoeden is een gok. Ik gok er op dat de zwartste kantjes van de hobby van mijn zoon zijn respect voor de menselijke waardigheid niet zullen aantasten. Ik gok er op dat zijn geflirt met een ideologie waarvan hij het morbide vroeg of laat zal inzien, op den duur van hem een beter mens maakt.

vissenoog Wat zegt u daar nu? Het gaat hier om de meest weerzinwekkende ideologie uit de wereldgeschiedenis. Op zoiets gokt men niet!

herman Om zich van een gif te bevrijden zoekt de natuur soms een tegengif.

vissenoog Met alle respect voor uw opvoedkundige inzichten, maar zij zijn de onze niet. En met alle respect voor uw natuur, maar zij is de onze niet. Er bestaan wetten voor, als jurist moet u daarvan gehoord hebben.

herman Ik zit meer in onroerend goed.

vissenoog Ik begrijp het, maar ik vraag ook begrip voor ons standpunt.

herman Maar ik héb begrip voor uw standpunt.

vissenoog Ik neem aan dat de consequenties duidelijk zijn.

herman De consequenties?

vissenoog Kent u ons schoolreglement? U hebt het in ieder geval ondertekend.

herman Het schoolreglement?

vissenoog Als we voortgaan op het schoolreglement... Artikel zes, paragraaf drie, dan resten er ons helaas maar weinig opties. Vissenoog wordt van school verwijderd. Ik hoop dat u daar begrip voor hebt.

herman Moeten er dan zo overhaast conclusies getrokken worden?

vissenoog Ik geloof niet dat er hier sprake is van overhaasting – op dat moment kreeg ik een inval. Dat van die zwarte Orde komt van Stokbrood! Stokbrood zijn opa zat aan het Oostfront!

herman Maar natuurlijk. Het Oostfront. Dat verklaart alles. Mijn zoon zou nooit uit zichzelf op dergelijke ideeën zijn gekomen.

vissenoog Nu ja, we mogen het gebeurde daarom nog niet door de vingers zien.

herman U heeft gelijk. Vanaf nu zien we niets meer door de vingers. In elke mand zit wel eens een rotte appel, mijnheer De Flop. Aan u om die eruit te halen. Maar een pekelzonde mag de toekomst van mijn zoon niet in gevaar brengen. Hij heeft zijn lesje nu wel geleerd, nietwaar jongen? Hij belooft plechtig dat hij zich zich geen tweede keer aan dezelfde steen zal stoten, nietwaar jongen?

vissenoog Ik zweer het. – Uw zoon moet natuurlijk wel een passende sanctie krijgen.

herman Daar ben ik het absoluut mee eens, maar mijn jongen heeft al een zware klap gekregen door het verlies van zijn moeder.

vissenoog Die was opnieuw raak. Het bleef zeker een halve minuut stil. Excuseer, ik wist niet dat... Mijn deelneming.

herman Zijn moeder heeft ons gezin in de steek gelaten. Bent u gehuwd, mijnheer de directeur?

vissenoog Moeten we die twee schavuiten niet eerst met elkaar confronteren?

herman Schavuiten, schavuiten, dat is me een beetje te makkelijk gezegd, mijnheer De Flop. U gaat er zeker graag tegenaan?

vissenoog Toen hield ik toch nog mijn hart vast. Je begon overmoedig te worden. De Flop wou reageren maar Anus stak zijn handen op.

herman Ik geloof dat het beter is die Stokbrood eerst even apart aan de tand te voelen, we zullen gauw genoeg merken of het schavuiten meervoud, of schavuit enkelvoud is, nietwaar Vissenoog?

vissenoog Ja, mijnheer de directeur.

herman En dan rest ons nog één detail. Het imago van de school is beschadigd.

Herman haalt zijn chequeboekje boven.

vissenoog Even later lopen we door de schoolgang naar de poort. We hebben het overleefd. Maar in de gang komen we Stokbrood tegen, die door De Flop wordt opgebracht voor verhoor. De wijnvlek op zijn wang is donkerpaars, bijna zwart als een kogelgat. Zijn bril staat scheef op zijn neus. Hij zoekt in het voorbijgaan met zijn ogen bang de mijne. En ik ontwijk zijn blik niet. Ik kijk naar hem. Ik weet dat ik hem nooit meer zal terugzien.

Bij thuiskomst, in de nazihoek met de foto van Chrissie.

herman Jij bent geen nazi. Jij bent een kind dat doet alsof het slecht en gevaarlijk is geworden om zijn moeder te treffen. Maar mama is ver weg. Ze weet niets van je af. Ze komt nooit meer terug. En zelfs al zou ze te horen krijgen wat er met je aan de hand is, denk ik niet dat het haar veel zou kunnen schelen... Mijn arme, kleine jongen is ziek. En er is maar één ding dat hem kan redden. Er is maar één geneesmiddel. De liefde van zijn vader.

vissenoog De fucking liefde van zijn fucking vader.

herman Samen zijn we sterk. Alléén vallen we om.

vissenoog Zorg jij maar voor mijn levensonderhoud. Meer vraag ik niet van je. En ik zorg er voor dat je niet in de totale eenzaamheid terechtkomt. Op dat punt zitten we aan elkaar vast.

herman We hebben elkaar nodig.

vissenoog Kijk naar me. Deze harde ogen, dit vastberaden gezicht, is dat het gezicht van iemand die jouw liefde nodig heeft?

12

vissenoog Stokbrood wordt van de school verwijderd. Ik kom ervan af met een week huisarrest en het schrijven van een verhandeling met de titel 'Democratie en Vrijheid.' Voorts wordt me verboden nog 'Heil' te roepen of zwarte kledij te dragen. Dit laatste ervaar ik nog als de bitterste vernedering. De Orde is weggevaagd. Er blijft niets van over. Onze hoek van de speelplaats ligt er desolaat bij, het ontzielde kampement van een verslagen leger. Het leven wordt weer zuur. Vissenoog, mestkever, weg! Tietenkont knijpt en duwt me. Ze spuugt me uit.

13

vissenoog Nu weet ik het zeker. De smouzen zitten overal. De Flop is er een. Anus is er een. Tietenkont is er een. Ze zweren samen. Ze trekken aan alle touwtjes. Ze manipuleren de economie. Ze beheersen de wereld. Slachtoffers hebben vinden ze fijn. Ik ben hun slachtoffer.

herman Mama heeft me de papieren opgestuurd voor de echtscheiding.

vissenoog Op school ben ik de pineut, maar thuis download ik de Protocollen van de Wijzen van Sion. Op mijn stoel, hier in de nazihoek van onze huiskamer, ben ik soldaat van de Nieuwe Orde, pion van het Vierde Rijk. Heil!

herman Ik moet ze ondertekend terugsturen.

vissenoog Jij kijkt mee over mijn schouder. Je bent aan de drank. Je adem stinkt naar ongeluk. Ik ben ook eenzaam, maar ik laat me niet kennen. Ik mis mama ook, maar ik kan het gemis van me afzetten.

herman Voor mij is het laatste lichtpuntje uitgedoofd.

vissenoog Jij bent een lege huls, ik een vat vol haat. Jij verzuipt in zelfmedelijden. Ik volhard. Jij verloedert. Ik lig aan de borst van moeder internet en zuig de haat naar binnen. Ze smaakt als petroleum, koud en ranzig. Haat is mijn brandstof. Haat is mijn drijfveer. Ik haat het smouzengebroed dat steeds maar doet alsof alles leuk en fantastisch is. Ik haat iedereen die er, zoals Tietenkont, vrolijk en gelukkig uitziet. Ik hunker niet naar kleffigheid, ik schiet pijlen van haat. Ik bestook De Flop, Anus, iedereen die ik ken met haat. Ik bekogel voorbijgangers op straat met haat. Ik leg haatspijkerbommen in winkelstraten, in bioscopen en op popconcerten. Ik brandmerk spelende kinderen en de stoep vegende huisvrouwen met haat, zodat ze op de dag van de vergelding door de onzen te herkennen zijn. Dan zullen ze met hun tandenborsteltjes de trottoirs mogen schrobben, terwijl wij hun meubeltjes door de ramen van hun huizen op straat aan duigen gooien. Dan zullen we de smouzentanden uit hun smouzenbekken schoppen. We zullen

hen bijeendrijven en met kolfslagen de treinen injagen. We zullen hen met een rotvaart naar de ovens voeren. We zullen hen met wagonladingen tegelijk de hel in kieperen. Ik stuur haatsatellieten de ruimte in zodat ze een heel werelddeel ineens kunnen verwoesten. Heil!

Je lacht. Voor het eerst sinds maanden. Vroeger maakte je altijd van die idiote grapjes. Ik was al blij dat het daarmee afgelopen was.

herman Ik geef toe dat ik altijd wel een beetje schrik van wat je allemaal uitkraamt. Maar nu zie ik het grappige eraan toch wel in. De ironie. Want het is toch ironie, je meent het niet écht, he? vissenoog Reken maar dat ik het meen. Jij bent de grootste sukkel ter wereld. En haal die stomme grijns van je gezicht. Versta je wel wat ik je zeg? Of ben je al te bezopen?

14

herman Vandaag was er een van jouw spulletjesbeurzen waar curiosa verkocht worden. Ik moest niet op mijn werk zijn. Ziekteverlof. Maak je geen zorgen, echt ziek ben ik niet, maar ik functioneer alleen een beetje moeilijk, de laatste tijd. Een burn-outje of zoiets. Het is maar tijdelijk, hoor. Niets ernstigs.

Ik ga dus naar die beurs. En raad eens wat ik voor je heb meegebracht? Curiosa.

vissenoog Curiosa.

herman Paraferalia. Een verrekijker van de flak – een prachtstuk, Zeiss-Icon optiek, vergroting 10 x 80, uiterst zeldzaam, ook vandaag nog een kijker van een unieke kwaliteit. Een soldatenriem met Gott mit Uns op de gesp, een medaillon met haarlok van de Bund Deutsche Mädels, één enkele Gestapolaars – de andere is naar het schijnt bij een ontploffing verloren gegaan. Hier. Allemaal voor jou. Cadeautjes.

vissenoog Gestapo betekent geheime staatspolitie. Geheim.

Zouden ze dan zo dom zijn zich met hun laarzen te verraden?

herman Ze hebben de oorlog toch verloren? Hij is in ieder geval authentiek.

vissenoog Ik moet ze niet hebben.

herman Voor je verzameling.

vissenoog Breng ze maar terug.

herman Is het niet fascinerend dat je zomaar geschiedenis kunt kopen? Getuigevoorwerpen van een nog niet zo lang voorbije, maar fundamenteel andere wereld.

vissenoog Ik heb geen belangstelling voor de cadeautjes van een sukkel.

herman Een authentieke Luftschutz alarm-sirene uit 1942 in bakeliet en metaal – maakt een hels lawaai, volgens de man, als hij gerepareerd is. Een authentieke klaroen van het VNV. Een authentieke vlag... kostte een bom geld ... heeft nog aan het stadhuis gewapperd.

vissenoog Wat zit hier achter? Een beschilderd beddenlaken. Een oude vleesmolen. Ik kots van je curiosa. Het is namaak. Bocht.

In duistere werksteden geseriefabriceerde facsimile's bestemd voor onnozele halzen als jij. Weg ermee. En zelfs al zijn ze authentiek, het feit dat een sukkel als jij deze dingen zomaar

kan kopen, alleen omdat hij er geld voor over heeft, maakt ze voor mij al waardeloos.

herman En ik heb Tijger gezien! Dat moest ik je ook nog vertellen. Die ene dag dat ik hier alleen thuis ben... Tijger komt vanmiddag doodleuk binnen gewandeld. Hij eet zijn brokjes op. Hij kijkt rond, alsof hij naar je zoekt. Daarna loopt hij naar de tuin, hij klimt de esdoorn in en gaat op zijn gemak weg over de muur. Volgens mij woont hij nu bij een van de de burens. Als we op de uitkijk staan, kunnen we misschien achterhalen waar hij zich schuil houdt.

vissenoog Waar zou dat verdomme goed voor zijn?

herman Tijger is van ons.

vissenoog En wat wil je dan doen, als je achterhaald hebt waar hij zich schuilhoudt?

herman Hem terughalen.

vissenoog Quatsch. Hoe heette de ziekte nu ook weer, waardoor je niet kon gaan werken?

herman Niets ernstigs. Geen belangstelling. Ik merk dat ik al een tijdje geen belangstelling meer heb. Voor mijn werk. Het is allemaal zo'n flauwekul. Ik voel me slap. Ik heb misschien gewoon maar wat klierkoorts...

vissenoog Volgens mij scheelt jou niks, behalve klierkoorts in de hersenen.

vissenoog Wij, echte nazi's, vrije nazi's, nazi's van de geest, wij lopen niet in het zwart gekleed. Wij spelen geen carnaval. We spelden geen insignes op. We vertonen ons niet op beurzen voor kneuterige verzamelaars. We staan boven paraferalia. Het nazisme zit ons in het bloed. Achter het scherm van de opgezweepte, schuimbekkende massa vormen wij een geheime, superieure, ongenaakbare elite van de haat.

herman We bevinden ons op de binnenplaats van een kazerne. We hebben grijze rijbroeken aan met hoog om het middel aangesnoerde koppelriem, authentieke bruin hemd met brassières en een authentiek leren jasje. En zo'n pet, weet je wel, met een doodskop. We brullen door een megafoon. Liggen! Staan! Liggen! We dragen een karwats. Hordes spiernaakte vrouwen jagen we met onze karwats door de modder en wanneer ze goed onder de smurrie zitten en allemaal huilen en smeken om genade, drijven we hen als een kudde pas geschoren ooien naar de douches.

vissenoog Gewone douches?

herman Niet gewoon. Speciaal. Bloedheet, kun je je voorstellen, al die stomende, over elkaar heen wrijvende tieten en konten bij elkaar? En dan weer ijskoud, zodat hun tepels stijf gaan staan als vogelbekjes. We doen wat olie bij het water, zodat ze mooi glibberig worden.

vissenoog Tieten en konten...

herman Helga de kampoverste. Ilsa, wolvin van de SS. Mathilda the Hun. Er zijn honderden films over gemaakt.

vissenoog Fuck.

herman Nee?

vissenoog Jouw platvloerse fantasieën hebben niets te maken met de ware nazi.

16

vissenoog Ik laat de treinen weg. Ik laat de ovens weg. De vlammen zijn in mij, woest bulderend, heter dan de heetste oven. Pure haat. Ik zou de vlammen weglaten. Het wordt stikdonker. Immateriële haat. Ik laat zelfs het object van mijn haat weg, die fucking schamele Joden, De Flop, Anus, het magistratenzoontje, de zielige vrolijken en pathetisch gelukkigen, weg ermee... Transcendente haat. Niemand is vrolijk en gelukkig genoeg om in het bijzonder gehaat te worden. De haat is alles, geldt alles. De hele wereld is haat, de zonnestelsels zijn haat, de kosmos verpulvert vanzelf, uit zichzelf, in zichzelf. God is haat.

herman Niet door gebrul, maar door de gedachte werpen we het juk van onze schouders.

vissenoog Maar de gedachte buigt voor de wil.

herman En de wil plooit zich dan weer naar de gedachte.

vissenoog Wat moet ik doen voordat je me ernstig neemt. Moet ik je slaan?

Herman komt thuis van zijn werk. Hij zet zijn aktentas weg, trekt rustig zijn Hitlerpak aan.

vissenoog Wat is dat? Een toneelkostuum? Ik geloof niet dat je beseft hoe belachelijk je er uit ziet.

Herman loopt als Hitler door de kamer. Geen ironie of tongue-in-cheek, evenmin uitvergroot, maar als een échte mens. Hij zegt geen woord. Vanuit zijn naturel en bescheidenheid wordt hij steeds imponerender.

vissenoog Toneelspeler. Vooruit. Vermaak me met fratsen.

Herman legt een cd'tje op. Speech van Hitler. Lipt mee en schudt met zijn vuist in de lucht, hamert op een onzichtbaar spreekgestoelte.

vissenoog Een clown. Een hartverscheurende paljas, dat ben je geworden.

Ze eten. Hitler zit stijf rechtop te eten, één hand op zijn knie.

herman Wij weten dat de ware liefde niets te maken heeft met hartstocht en romantiek, en alles met eerbied voor de orde der dingen. Zich opofferen. Standvastig blijven. Zorgen voor een mooi nageslacht. Liefde is trouw. We weten dat. En toch zitten we hier, jij en ik, mensen die het weten, bij elkaar met gebogen ruggen in het licht van een nazischemerlamp. Wij zijn dood. Daarbuiten gaat het leven gewoon door.

Na het eten doet Hitler de afwas. Hitler veegt de kamer.

herman Het is altijd een beetje van dit en een beetje van dat.

vissenoog Ik heb medelijden met je. Probeer je nog steeds me te genezen?

Herman is Hitler. Vissenoog geraakt meer en meer gefascineerd.

vissenoog Ironie! Knipoog! Humor! Geheven vingertje! Je wil me een lesje leren, geef maar toe. Goed. Ik neem mijn woorden terug. Je bent een sukkel geweest. Vroeger. Maar nu ben je geen

sukkel meer. Je bent écht. Of anders ben je stapelgek.

Waarschijnlijk ben je stapelgek. Het maakt geen verschil. Je slaat de grond onder mijn voeten weg. Je hebt me ingehaald. Je laat me achter je. Ik wil niet alleen achterblijven. Ik wil niet in de nacht zonder jou terechtkomen. Ik hou van je. En aangezien ik van je hou, is er maar één ding dat ik kan doen, één strohalm waaraan ik me kan vastklampen. Terug naar de paraferalia, naar de zwarte kleren, naar de vlaggen en de curiosa. Tegen beter weten in...

vissenoog *zet een petje op, gordt een koppelriem om, doet een hakenkruisbandje om en zet een cd op Wagner, Walküre...*

vissenoog Lieber A...

herman Lieber B...

Ze draaien de volumeknop open, spelen loeihard Wagner en ze marcheren in ganzenpas rond de tafel. De grond dreunt onder hun stappen.

herman De burenen...

vissenoog We beschouwen ons als omsingeld.

herman We lijken net kinderen, maar wat we doen zijn geen kinderspelletjes.

vissenoog Als een steeds vetter wordende slak kruipt de angst door onze buiken.

herman We zijn koorddansers die zich aan elkaar vastklampen om niet te vallen.

vissenoog Drenkelingen die bij elkaar de steun zoeken om het hoofd boven water te houden.

herman Valsemunters die hun voorraad bij elkaar in omloop brengen. Diep in ons binnenste geven we ons daar rekenschap van.

vissenoog Maar er is geen weg terug. We zijn nu eenmaal dit pad ingeslagen. Voor ons zit er maar één ding op steeds harder te schreeuwen, steeds verbeterener teken te geven, onze personages op te voeren met een steeds grotere mate van nauwkeurigheid en ondubbelzinnigheid, ja, fanatisme.

herman Zoniet zijn we verloren.

vissenoog In ieder geval zijn we verloren. In dit alles schuilt geen sprankje hoop. Zelfs daar zijn we ons van bewust.

herman We weten ook van elkaar dat we het weten.

vissenoog Van achter onze nazigezichten wisselen we, wanneer het getier even stilvalt, vermoeide, kritische blikken uit en we proberen in te schatten hoelang de ander het nog zal volhouden.

herman Kanonnen! Kanonnen godverdomme! Kanonnen!

vissenoog Kanonnen moeten we hebben!

herman Ik weet niet of je wel beseft hoe ver we al van mama verwijderd zijn.

vissenoog Het Oostfront! Het Westfront! Het Zuidfront!

herman Voorbij, verleden. Vergeten.

vissenoog Het Centrale Front!

herman Nog verder.

vissenoog De bunker...

18

Chrissie zit in de kamer. Haar handtas ligt leeggeschud op de vloer. Bij de deur van de kamer, haar valies.

vissenoog Je parfum heeft me gewekt.

chrissie Shit, je laat me schrikken. Ik had je niet horen binnenkomen. Goeiemorgen. Krijg ik geen goeiemorgen van je? Happy birthday. Had ik moeten aanbellen, misschien?

vissenoog Ik moet over een halfuur naar school.

chrissie Gek toch, hoeveel we elkaar te vertellen hebben.

vissenoog Ja, gek.

chrissie Ja, ik ben weer begonnen met roken. Ik had al een cadeautje voor je verjaardag gekocht en toen bedacht ik dat ik beter zelf mee kon komen, mee met dat cadeautje, bedoel ik. Mein Kampf, Nederlandse versie, uitgiftejaar 1944, de laatste die ze gedrukt hebben. Een curiosum.

vissenoog Bedankt.

chrissie Ik heb er de halve stad voor afgezocht. Het is wel tweedehands.

vissenoog Dubbel bedankt.

chrissie Ik heb ze wijsgemaakt dat ik research deed voor de universiteit, dat ik het daarom nodig had. Een leugentje voor bestwil. Ik weet niet of ze me geloofden, maar ze vonden het toch goed, ik bedoel, dat ik het kocht. Je ziet dat ik een eind met jullie meega, met jou en je vader. Ik keur het niet goed maar ik probeer mee te gaan. Ik heb jullie niet uit het oog verloren. Van op een afstand heb ik jullie gevolgd.

vissenoog Gevolgd?

chrissie Heb je niets beters te doen dan dit? Seks bijvoorbeeld. Achter de meisjes aanzitten. Of ben je andere beginselen toegedaan? Dat is voor mij ook goed hoor. Als het maar seks is.

vissenoog Ik ben de nazistische beginselen niet meer toegedaan.

chrissie Niet meer? Dat is dan pech voor mij. Hier sta ik met mijn boek. Sinds wanneer? En waarom?

vissenoog Daarom.

chrissie Daarom? Had je er genoeg van? Ging het vervelen? Lees het toch maar. Anders heb ik voor niets de halve stad afgezocht.

vissenoog Doe ik.

Ze horen voetstappen van Herman boven.

chrissie Herman is op. Weet je wat Willem zei? Willem, mijn vriend, enfin, de man met wie ik was, is daar nogal strikt in. Hij haat uiterst rechts en zo. Kleine bange klootzakjes, die het leven niet aan kunnen. Die tekort schieten op menselijk vlak.

Hij bedoelde jullie. Daar kwam ik dus vandaan, volgens hem. Fuck. Ik was geen haar beter dan jullie. Bedankt hoor. Zoiets krijg je vroeg of laat naar je kop gegooid. Je weet hoe dat gaat. Nee, je weet niet hoe dat gaat. Hoe zou jij weten hoe dat gaat? Zelfs dit kommetje staat er nog. Zie je. Er zit een barst in. Kommetjes met een barst erin moet je wegdoen. Ze zijn voor niets meer goed. Wat voor niets meer goed is doe je weg. Je moet af en toe eens iets overboord kunnen zetten, maar nu gooi ik misschien mijn eigen glazen in. O ja, jij bent natuurlijk wel veranderd. Erop vooruitgegaan. Aangekomen. Verstevigd. Ontwikkeld. Je hebt een body gekregen. Doe je aan sport, nu?

vissenoog Een beetje aan krachttraining.

chrissie Een beetje aan krachttraining? Een béétje maar? Maar je bent knap geworden, schat, olympisch, een atleet. Sta eens op van die stoel zodat ik je beter kan bekijken, Uebermensch. Vooruit, opstaan. Ga toch staan als ik het je zeg!

vissenoog Ik laat me door jou niet inspecteren.

chrissie Commanderen.

vissenoog Commanderen.

chrissie Zou je niet wat aardiger voor me kunnen zijn? Jij vindt je moeder zeker maar een bitch? Een lelijk serpent?

vissenoog Neen, niet lelijk. Neutraal. Esthetisch neutraal.

chrissie Een esthetisch neutraal serpent? Ja, ik heb mijn handtas eventjes leeggeschud. Ik kon mijn ring niet vinden, mijn trouwring. Ik was net van plan de boel op te ruimen, toen jij eraan kwam. Jij denkt zeker, is dat het hele nieuws? Is dat alles wat ze me te melden heeft? Jij had je zeker een ander moedertje gewenst. Maar ja, er komt een eind aan alles, ook aan mommies zoals je je wenst.

vissenoog Ik moet naar school.

chrissie Tut tut tut. Je hebt me nog geen kus gegeven.
Chrissie legt haar rechterhand, de hand met de rokende sigaret, op Vissenoogs hoofd.

vissenoog Er valt as in mijn nek.

chrissie Eindelijk. I missed you so much. Weet je, 's nachts schrok ik wakker, en dan zag ik je gezicht voor me. Mijn kindje, mijn baby. Ik heb je gedragen. Ik heb je ter wereld gebracht.

vissenoog Op de belangrijkste punten is er nooit reden tot klagen geweest.

chrissie Het was slecht afgelopen met je mama, als ze niet was weggegaan. Je mama at niet meer, ze dronk niet meer, ze sliep niet meer. Begrijp je dat? Je leeft maar één keer, toch? Had je dan liever gehad dat je mama doodging?

vissenoog Nee.

chrissie Ik ging kapot, hier in dit huis. Ik kon ze niet meer aan, die eindeloze rij zich voortslepende dagen. Ik voelde me gevangen. Ik was geen vrouw meer. Ik kwam niet aan mijn trekken. Ik voelde me aftakelen. Ik stierf elke dag een beetje meer. Ik zweer het je, ik heb het volgehouden zolang ik kon. En toen verscheen Willem. De man met de lichtjes in zijn ogen. De man die me wilde hebben. Nu, ik was te krijgen. Was dat stom van me? Ja, het was stom. Maar ik wilde me nog één keer echt vrouw voelen, a natural woman.

vissenoog Heb je er tenminste spijt van?

chrissie I missed you, elke dag, elk uur, elke minuut.

vissenoog Weet je wat er nu gaat volgen? Papa gaat de kamer binnenkomen en iets pathetisch doen, naar lucht happen, in tranen uitbarsten, neerzigen. Of hij loopt met open armen naar je toe, als een verzoenende Vader des Vaderlands. Of hij gaat, net zoals ik gedaan heb, zonder iets te zeggen aan tafel zitten en schenkt zich een kop koffie in, alsof het verleden uit de geschiedenis gewist is. Zo is hij, zo kennen we hem. Zo houden we van hem. En vervolgens pak jij je koffer op en je gaat naar boven om ze leeg te maken. Je neemt op jouw beurt een douche en na het douchen kom je in je oude kamerjas naar beneden. Papa en ik zullen intussen klaar zijn met het ontbijt. Je zal bij ons aan tafel komen zitten, de zoveelste sigaret opsteken. De

klok zal rustig verdertikken tot het echt hoog tijd voor me geworden is om mijn boekentas op mijn rug te hijsen en de plaat te poetsen, naar school. Noodgedwongen zal ik jullie in elkaars gezelschap achterlaten.

Chrissie loopt naar het aanrecht, ze draait de kraan open, ze dooft haar peuk in de waterstraal, ze smijt hem in de vuilnisbak. Terwijl ze met haar rug naar hem toe staat, springt Vissenoog op van zijn stoel. In twee snelle passen is hij bij haar. Ze hoort hem. Ze denkt dat hij haar komt omhelzen. Ze draait zich glimlachend naar hem om, hij geeft haar een vuistslag in haar gezicht. Ze zakt door de knieën en ze valt plat op haar buik tussen haar spulletjes op de vloer.

vissenoog Dat kon ik niet aan papa overlaten. Hij behoort tot een andere wereld. Hij staat te ver boven jou. Hij zou er nooit toe in staat geweest zijn. Daarom ben ik geen nazi meer. Een nazi slaat zijn moeder niet.

Herman op. In zijn hand houdt hij een langwerpig pak.

herman Je verjaardagscadeau.

chrissie Zeg iets, Herman. Spreek!

vissenoog *scheurt de verpakking open van zijn cadeau* Een karabijn.

herman Het is maar een klein kaliber. Een mens kun je er niet gemakkelijk mee doodschieten. Ik ga hem meteen uitproberen in de tuin.

Herman verdwijnt met de karabijn de tuin in. Er klinken schoten, de ene na de andere. Chrissie gaat tegenover Vissenoog op een stoel zitten. Ze luisteren naar de schoten.

vissenoog Wedden dat de burens komen aanbellen. Zijn jullie krijgsgevangenen aan het executeren of zo? Niets aan de hand, mensen, wat vreugdeschoten voor mijn verjaardag, ik heb een karabijn gekregen.

Herman komt binnen met de rokende karabijn.

herman Goed spul, ik heb hem voor je ingeschoten. Je moet hem straks zelf ook maar eens uitproberen. Ik heb nog een heel pak kogels.

Hij gooit het verhakkelde lijkje van Tijger op tafel.

vissenoog Hem hebben we ook terug.

Herman gaat bij Chrissie en Vissenoog op een stoel zitten.

herman We zijn weer samen, nu. We slaan het stof van onze kleren. We gaan op zoek naar wat er van de brokken te lijmen valt.

De papa, de mama en de nazi ging in première als coproductie van Theater Antigone en de Kopergieterij op 14 september 2012 in het theater van de Kopergieterij in Gent

vissenoog Jan Sobrie / Joris Hessels
herman Jos Verbist
chrissie Tania Van der Sanden

Coaching: Carly Wijs
Scenografie: Giovanni Vanhoenacker
Dramaturgie: Mieke Versyp

De monoloog *De papa, de mama en de nazi* is eerder gepubliceerd in de bundel *In het land van de kersen* verschenen in 2005 bij De Arbeiderspers

De bewerking van de monoloog is gemaakt in opdracht van Theater Antigone en de Kopergieterij

Bruno Mistiaen (Gent, 1959) vindt het leuk om toneelteksten te schrijven. Hij heeft belangstelling voor de halfslachtige, dubbelhartige, hypocriete en corrupte mens.

Toneelwerk

Wittaker – 2012
Of Donald – 2012
Uw Penis – 2011*
De papa, de mama en de nazi – 2003
Twee van een slag – 2002
Drie Monologen – 2000
De Vereffening – 1998
Ver van Huis – 1996
Vacherie – 1995*
De Vuurvogel – 1994
Onze Lievevrouw van Pijn – 1993
Alfonso – 1992
De Meesterkok – 1991
De Mensenslinger – 1990

*Deze teksten verschenen eerder in de reeks van De Nieuwe Toneelbibliotheek (# 74 en #118)

De Nieuwe Toneelbibliotheek geeft sinds 2009 toneelteksten en vertalingen uit van Vlaamse en Nederlandse hand. De bibliotheek groeit gestaag. De zakboekjes zijn te koop op de website, in boek--winkels, in theaters en uit een boekjesautomaat, maar goedkoper nog via een abonnement.

Een abonnement is te bestellen op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl